

Handläggare
Anders Hedlund
08-508 262 90**Till**
KF/KS kanslí
Miljöroteln

Yttrande över Remiss av slutbetänkande från Samordning för smarta elnät – Planera för effekt! (SOU 2014:84).

Remiss från kommunstyrelsen Dnr: KS110-185/2015

Sammanfattning

Regeringskansliet har remitterat slutbetänkandet ”Remiss av slutbetänkandet från Samordning för smarta elnät – Planera för effekt! (SOU 2014:84) till bland annat Stockholms stad.

Slutbetänkandet är framtaget av Samordningsrådet för smarta elnät och innehåller bland annat ett förslag på en nationell handlingsplan för utvecklingen av smarta elnät samt ett förslag till förändring av ellagen för kostnadsfri tillgång till timvärden (eleffekt per timme) för elkunden. Trafikkontoret tillstyrker såväl förslaget till den nationella handlingsplanen som förslaget om ändring av ellagen för tillgång till timvärden.

Utöver remissvaret förordar trafikkontoret att elkoncessionen ses över så att samhällsnyttan inte blir lidande vid samverkansprojekt där samnyttjande av befintlig samhällsstruktur är nödvändig för en utveckling mot ett ekonomiskt och miljömässigt hållbart samhälle.

Remissen

Regeringen beslutade den 24 maj 2012 om kommittédirektiv 2012:48: Samordningsråd med kunskapsplattform för smarta elnät. Samordningsrådets övergripande arbetsuppgifter har varit att genomföra dialogforum, etablera en kunskapsplattform och ta fram förslag på en nationell handlingsplan för utvecklingen av smarta elnät under perioden 2015-2030.

Rådet ska medverka till tydligare spelregler på marknaden och starkare inflytande för kunderna. Dessutom ska rådet medverka till att smarta elnät blir en svensk tillväxtbransch och att det finns gynnsamma förutsättningar för utvecklingen av smarta elnät i Sverige.

Trafikkontoret
AnläggningFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 262 90
Växel 08-508 272 00
anders.hedlund@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

Rådet ska också skapa en webbplats, en nationell kunskapsplattform om smarta elnät som förvaltas av Regeringskansliet i avvaktan på utgången av denna remiss och där även slutbetänkandet finns i sin helhet.

Trafiknämnden, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått slutbetänkandet från kommunstyrelsen med svarstid fram till 20 mars 2015.

Ärendet

Smarta elnät

Smarta elnät är ett brett begrepp. Det omfattar hela fältet från produktionsapparaten till nya produkter och tjänster baserade på informationsteknik, kunskap om energiflöden och styrmöjligheter ute hos elanvändarna.

På det tekniska planet är smarta elnät ett elnät som i ökad utsträckning utnyttjar IT och kommunikationsteknik samt avancerad mätning, övervakning och styrning. Ett viktigt inslag är också insamling, bearbetning och analys av mycket stora datamängder genom avancerad beräkningsteknik och ny mjukvara. Härigenom skapas förutsättningar för nya typer av informationstjänster som även riktar sig till elanvändare.

Det smarta elnätet kan också göra det lättare för kunderna att styra sin elförbrukning och t.ex. minska belastningstopparna. Det kallas efterfrågefleksibilitet eller demand respons. Sammanfattningsvis bidrar de smarta elnäten till att flexibiliteten och kapaciteten i elsystemet kan utnyttjas mer och effektivare i både produktions och användningsledet. Utvecklingen är viktig eftersom ett framtida elsystem förväntas bli betydligt mer komplext bl.a. genom större andel intermittent producerad el (sol och vind) och behov av energilagring. Den ökade komplexiteten orsakas bl.a. av en växande andel intermittent och lokal förnybar elproduktion som t.ex. vind och sol och nya användningsmönster hos kunderna som t.ex. utbyggnad av laddinfrastruktur för elfordon.

Smarta elnät är i första hand ett redskap för den kundnytta och samhällnytta som man vill uppnå, t.ex. ökad energieffektivitet, elektrifiering av transportsektorn och hållbarhet på energisystemnivå. Att förverkliga dessa mål är ett långsiktigt utvecklingsarbete där smarta elnät kan ge betydelsefulla bidrag.

För att hantera den osäkerhet som det långa tidsperspektivet innebär (2015–2030) bygger handlingsplanen på ett antal grundläggande mål och rekommendationer, som förväntas vara giltiga också på längre sikt. En systematisk uppföljning och uppdatering av handlingsplanen är därför betydelsefull.

För detta ändamål föreslås att ett *nationellt forum* för smarta elnät inrättas med uppgift att främja dialog mellan berörda aktörer, följa upp genomförandet av handlingsplanen, identifiera behov av kompletterande åtgärder och koordinera genomförande och uppföljning av vissa förslag. Forumet bör också ansvara för att förvalta och utveckla kunskapsplattformen.

För att klara elsystemets framtida utmaningar kommer *spelreglerna på marknaden* att behöva utvecklas så att smarta elnätslösningar kan bidra till både systemnytta och nätnytta.

Lagändring

I betänkandet föreslås en ändring av ellagen som innebär att en elkund kan få ta del av sin elförbrukning per timme, s.k. timmätning utan extra kostnad. Syftet är att öka förståelsen för elförbrukningen och på så vis stimulera till ett energieffektivt beteende.

Trafikkontoret anser att det är ett bra förslag.

Offentlig upphandling

Betänkandet har föreslagit att formerna för offentlig upphandling bör utvecklas för att påskynda utvecklingen av smarta elnät, vilket trafikkontoret delar.

Trafikkontorets förslag

Kontoret anser att betänkandet är en mycket ambitiös rapport som belyser området smarta elnäts stora komplexitet.

Kontoret tillstyrker såväl förslaget till den nationella handlingsplanen som förslaget om ändring av ellagen för tillgång till timvärden.

Ett elnäts smarthet utgörs inte endast av hur eller när elförsörjning / förbrukning bör ske utan också att den befintliga infrastrukturen kan användas på effektivast möjliga sätt. För att kunna använda befintlig infrastruktur vid samordning och samverkan av framtida tekniska lösningar, för bl.a. miljö- och energieffektivisering, vore en utveckling av lagen om elkoncession nödvändig.

Idag omöjliggörs samverkansprojekt mellan flera parter, exempelvis samnyttjande av befintligt elnät eller elmatning (elnät där inte innehavaren av elkoncession har ägandet) för exempelvis laddstationer, miljö-/sambällsinformation och WIFI-nät. Detta på grund av att varje enskild aktör måste ha egen elservis även om det är på samma plats som förbrukningen sker.

Ett samnyttjande vore fördelaktigt i städer av praktiska eller fysiska skäl, då utrymmen både under och ovan mark i stadsmiljön tenderar att bli överetablerade, men även i glesbygd där parallella elmatningar ofta måste läggas även om användningen är väldigt liten. Skapandet av ett virtuellt sekundärt elnät för vidareleverans av el, där både kostnader samt ansvarsfördelning fördelas, borde vara tekniskt möjligt.

En förändring av lagen om elkoncession skulle inte bara resultera i en minskning av stora onödiga investeringskostnader utan också bidra till att en teknisk utveckling kan genomföras på ett miljömässigt hållbart och effektivt sätt.

Per Anders Hedkvist
Förvaltningschef
Trafikkontoret